PYHÄJÄRVI INSTITUUTTI

PYHÄJÄRVI-INSTITUUTTI
Teija Kirkkala
Toiminnanjohtaja
Sepäntie 7
27500 Kauttua
teija.kirkkala@pji.fi
puh. 050 343 0432

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

16.11.2015

Asia: HE 30/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016

Teema: Poistokalastuksen tilanne ja mahdolliset määrärahat

Lounais-Suomessa Satakunnan ja Varsinais-Suomen rajalla sijaitseva Säkylän Pyhäjärvi on ainoa vesistöalue Suomessa, jossa on tieteellisesti tutkimuksen ja seurantojen avulla onnistuttu asetetuissa tavoitteissa poistokalastuksen (hoitokalastuksen) avulla. Maatalousvaltaisilla valuma-alueilla ja rehevöitymisuhan alla olevissa järvissä poistokalastus ei voi olla kertaluontoinen kunnostustapa vaan saavutettujen hyvien tulosten ylläpitäminen edellyttää jatkuvaa ylläpitokalastusta tai ainakin jatkuvaa taloudellista ja käytännön valmiutta poistokalastuksen toteuttamiseen. Vesien rehevöitymisen kannalta keskeisimmät vesiensuojelutoimenpiteet toteutetaan valuma-alueella. Pyhäjärven valuma-alueella on toteutettu 1990 –luvulta lähtien satoja erilaisia vesiensuojelutoimenpiteitä kuten kosteikkoja, laskeutusaltaita ja ravinteita poistavia suodattimia. Pyhäjärven valuma-alueella toimivien alkutuottajien aktiivisuus lähteä mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan vesiensuojelumenetelmiä omilla maillaan on ollut merkittävässä roolissa Pyhäjärven rehevöitymiskehityksen pysäyttämisessä. Maatalouden vesiensuojelutoimien ja poistokalastuksen avulla saavutettua hyvää tilaa on voitu jo pitkään ylläpitää ja parantaa, mikä on aktivoinut lisää uusiakin alkutuottajia mukaan erilaisten vesiensuojelutoimenpiteiden toteutukseen.

Pyhäjärven poistokalastuksen onnistumisen keskiössä ovat järven ammattikalastajat, jolloin poistokalastus koostuu kaupallisesta pyynnistä (muikku, siika, ahven, osittain särki) ja vähempiarvoisen kalan pyynnistä (kiiski, kuore, salakka, pikkuahven). Tehokas ja ammattimainen pyynti vaatii järven tuntemista, riittävää teknistä kapasiteettia kalastukseen eri vuoden aikoina sekä asianmukaista käsittely- ja logistiikkainfrastruktuuria. Tehokkainta pyynti talviaikaisessa nuottauksessa, jossa nuotanvetosyvyyttä säätelemällä lähemmäksi pohjaa voidaan arvokalasaaliin lisäksi saada yhdellä kertaa paljon ns. vähäarvoisen kalan saalista, mikä lisää lajitteluaikaa ja –kustannuksia kalasatamissa. Tällä hetkellä osa

särkisaaliista menee elintarvikekäyttöön, mutta muille kalalajeille joudutaan vielä etsimään markkinoita. Näin ollen poistokalastuksen tukeminen Pyhäjärvellä on edelleen välttämätöntä.

Pyhäjärven veden laatu ja kalakantojen rakenteen pysyminen terveenä on ehdottomasti turvattava jatkossakin tehokkaalla poistokalastuksella, jonka toteuttavat paikalliset ammattikalastajat joko osana kaupallista pyyntiä tai kohdennettuna kalastuksena. Pyhäjärven kokoisessa isossa järvessä (154 km2) poistokalastus on ainoa taloudellisesti järkevä keino vähentää sisäistä kuormitusta. Järviekosysteemistä poistuu vuosittain keskimäärin 3000-4000 kg fosforia valumatta eteenpäin Itämereen.

Kalastuksen tehoa ja vaikutuksia on myös seurattava, jolloin poistokalastuksen vaikuttavuus on osoitettavissa. Mitattavissa olevalla vaikuttavuudella voidaan myös motivoida Pyhäjärven rehevöitymiskehityksen pysäyttämisessä keskeisessä roolissa olleita maa- ja metsätalouden toimijoita jatkamaan vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttamista valuma-alueella. Pyhäjärvi ja sen lukuisat eri toimijat voivat toimia mallina muille rehevöityneille järville Suomessa siitä, miten vesiensuojelu pitää koko laajuudessaan oikein toteuttaa.

Säkylän Pyhäjärven poistokalastuksen kokonaissaalistavoite, jolla varmistetaan saavutetun hyvän tilan ylläpito, on 300 000kg/ vuosi. Jos kilomääräinen poistokalastuskorvaus on samalla tasolla kuin merialueen poistokalastuksessa (0,50 €/ kg +alv), on rahoitustarve vuositasolla kaikkiaan n. 150 000€.

Jos poistokalastus lopetetaan, on uhkana järven nopea rehevöityminen ja valuma-aluetoimenpiteiden ylläpidon (huollot, korjaukset, puhdistukset jne.) loppuminen. Järven hyvän tilan saavuttaminen uudestaan vaatii vuosien työtä ja miljoonia euroja rahoitusta.

Edellä esitetyn perusteella Pyhäjärvi-instituutti esittää lausuntonaan seuraavaa: Säkylän Pyhäjärven poistokalastukseen tulee valtion talousarviossa 2016 varata korvamerkittyä rahoitusta vähintään 100 000 €.

Kauttualla 16.11.2015

Teija Kirkkala

Pyhäjärvi-instituutti
Sepäntie 7, Ruukinpuisto, 27500 Kauttua, Eura
Puh. (02) 838 0600, www.pyhajarvi-instituutti.fi